

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง "บทบาทของหนังสือพิมพ์ไทยในการวางกรอบอุดมการณ์ทางสังคมในกรณีการนำเสนอข่าววัดพระธรรมกาย" นี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ร่วมกับเชิงคุณภาพโดยการตีความจากสิ่งที่สังเกตได้ เพื่อให้ทราบและเข้าใจถึงบทบาทของสื่อมวลชนในการเป็นผู้วางกรอบอุดมการณ์ทางสังคม

ประชากรในการวิจัยนี้คือหนังสือพิมพ์ภาษาไทยทั้งหมด 5 ฉบับ ที่วางจำหน่ายระหว่าง เดือนพฤศจิกายน 2541 ถึง เดือนกรกฎาคม 2542 ประกอบด้วย หนังสือพิมพ์ปริมาณ (Popular Newspaper) ได้แก่ ไทยรัฐ ข่าวสด เดลินิวส์ และ หนังสือพิมพ์คุณภาพ (Quality Newspaper) ได้แก่ มติชน ไทยโพสต์ ซึ่งล้วนแต่เป็นหนังสือพิมพ์ซึ่งมียอดจำหน่ายสูง เหมาะแก่การถ่ายทอดอุดมการณ์ไปสู่มวลชน โดยทำการวิเคราะห์ทุกฉบับทุกวัน เฉพาะเนื้อหาที่เป็นข่าวในแต่ละวันเท่านั้นไม่รวมถึงบทความพิเศษต่างๆ

ระยะเวลาของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ไทยในระยะเริ่มต้นของกรณีศึกษา จนถึง ระยะสูงสุดในด้านความขัดแย้งของทิศทางอุดมการณ์คือตั้งแต่ พฤศจิกายน 2541 ถึงกรกฎาคม 2542 ส่วนช่วงเวลาในการจบลงของข่าวไม่มีผลต่อการวิจัยการทำวิจัยในครั้งนี้เนื่องจากมิได้มุ่งหวังให้งานวิจัยเป็นการตัดสินใจต่อกรณีข่าววัดพระธรรมกาย

การเลือกหน่วยในการวิเคราะห์

หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ (Units of Analysis) ได้แก่ ประเด็น โดยนับความถี่จากประเด็นซึ่งแผ่กระจายทางอุดมการณ์ที่พบ หนึ่งประเด็นอุดมการณ์ก็นับเป็นหนึ่งความถี่ ซึ่งอาจยาวถึง 2 ย่อหน้า หรือมีสองประเด็นในย่อหน้าเดียวกันก็นับเป็นสองความถี่ ซึ่งการศึกษาเนื้อหา

ของประเด็น จำแนกตามตัวแปรต่างๆ คือ การนำเสนอประเด็น การนำเสนอแหล่งข่าว และการอ้างเหตุผลในข่าว

ตัวแปรและวิธีการวัดตัวแปร

งานวิจัยเรื่อง "บทบาทของสื่อมวลชน กรณีวัดพระธรรมกายในการวางกรอบอุดมการณ์ทางสังคม" นี้ มุ่งทดสอบสมมติฐานดังนี้

ข่าวกรณีวัดพระธรรมกายที่นำเสนอโดยหนังสือพิมพ์ไทย มีเนื้อหาที่นำเสนออุดมการณ์ในรูปแบบการเป็นผู้นำเสนออุดมการณ์หลักกลุ่มที่ส่งเสริมอำนาจรัฐ โดยมีสมมติฐานย่อยดังต่อไปนี้

1. มีการเลือกนำเสนอประเด็นอุดมการณ์ในกลุ่มส่งเสริมอำนาจรัฐมากกว่าไม่ส่งเสริมอำนาจรัฐ
2. มีลักษณะแนวทางการนำเสนอประเด็นอุดมการณ์เพื่อส่งเสริมอำนาจรัฐ มากกว่าไม่ส่งเสริมอำนาจรัฐ
3. มีลักษณะแนวทางการนำเสนอแหล่งข่าวอย่างไม่เท่าเทียมกันในทุกกลุ่มบุคคล มีแนวโน้มที่จะนำเสนอมากกว่าในกลุ่มที่เป็นผลดีต่อแนวทางการส่งเสริมอำนาจรัฐ
4. มีลักษณะแนวทางการอ้างเหตุผลเพื่อให้เกิดผลดีต่อแนวทางในการนำเสนอเพื่อส่งเสริมอำนาจรัฐ

ซึ่งสามารถจำแนกตัวแปรและวิธีการในการวัดตัวแปรตามสมมติฐานย่อยในแต่ละข้อต่างกันดังนี้

สมมติฐานย่อยที่ 1 ศึกษาประเด็นอุดมการณ์

ในการศึกษาประเด็นอุดมการณ์ ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบ ความสำเร็จของประเด็นอุดมการณ์โดยอ้างอิงการสร้างแบบบันทึกขึ้นจากความหมายของอุดมการณ์ของชาติ โดยดร.กระมล ทองธรรมชาติ และ ดร.สิปปนนท์ เกตุทัต (แนวทางการสร้างสรรค์อุดมการณ์ของชาติ, 2530 : 20-25) ซึ่งทำการรวบรวมแนวคิดที่เสนอว่าควรประกาศเป็นอุดมการณ์ของชาติคือ "การพิทักษ์ชาติ ปกป้องเอกราชและประชาธิปไตย ค้ำครองศาสนา เทิดทูนรักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สังคม บำบัดทุกข์บำรุงสุข ประสานประโยชน์ทุกถ้วน

หน้า รักษาสิทธิเสรีภาพ สร้างความสามัคคี และมีคุณธรรม อารงไว้ซึ่งเอกลักษณ์และส่งเสริมวัฒนธรรมอันดีงามของคนไทย” ซึ่งสามารถจำแนกเป็นหัวข้อต่างๆดังนี้

1.เอกราช	6.ความมีเสรีภาพ
2.ประชาธิปไตย	7.ความสามัคคี
3.สถาบันพระมหากษัตริย์	8.คุณธรรม
4.ศาสนา	9.เอกลักษณ์และวัฒนธรรมของไทย
5.ความเสมอภาค	

จากนั้นนำมาสร้างเป็นแบบบันทึกข้อมูล ร่วมกับอุดมการณ์ด้านศาสนาที่ค้นพบในเนื้อหาข่าววัดพระธรรมกาย อาทิ พระวินัย หลักปฏิบัติอื่น ๆ เพื่อค้นหาประเด็นอุดมการณ์ทั้งหมดในข่าววัดพระธรรมกาย สามารถจำแนกเป็นสองกลุ่มที่พบเป็นลักษณะเด่นของกรณีวัดพระธรรมกาย คือ กลุ่มอุดมการณ์ที่ส่งเสริมอำนาจรัฐ และกลุ่มอุดมการณ์ที่ไม่ส่งเสริมอำนาจรัฐ ซึ่งมีเนื้อหาในแต่ละกลุ่มดังนี้

- ประเด็นซึ่งแฝงนัยยะทางอุดมการณ์ส่งเสริมอำนาจรัฐ หมายถึง ประเด็นที่แสดงนัยยะทางอุดมการณ์อันเป็นกลุ่มที่สนับสนุนการใช้อำนาจอย่างเบ็ดเสร็จ และ ลำดับชั้นทางสังคม เช่น ความมั่นคงของชาติ การเคารพตามความอาวุโส,ตำแหน่ง
- ประเด็นซึ่งแฝงนัยยะทางอุดมการณ์ไม่ส่งเสริมอำนาจรัฐ หมายถึง ประเด็นที่แสดงนัยยะทางอุดมการณ์อันเป็นกลุ่มที่สนับสนุนการกระจายอำนาจ และ ความเท่าเทียมกันในสังคม เช่น ความเคารพในสิทธิส่วนบุคคล ความสามารถในการแสดงความเห็นที่เท่าเทียมกัน

สำหรับกรณีวัดพระธรรมกายนี้ กฎหมายเป็นอุดมการณ์กลุ่มที่ไม่ส่งเสริมอำนาจรัฐเนื่องจากในสถานการณ์ความขัดแย้งกรณีวัดพระธรรมกายนี้ การอ้างกฎหมายจะเกิดผลทางบวกให้แก่วัดพระธรรมกายได้มากกว่า

จากนั้นทำการพิสูจน์สมมติฐานหลักด้วยการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของประเด็นซึ่งแฝงนัยยะทางอุดมการณ์ ทั้งสองกลุ่ม

สมมติฐานย่อยที่ 2 ศึกษาแนวทางในการนำเสนอประเด็นอุดมการณ์

การพิจารณาแนวทางในการนำเสนออุดมการณ์นั้น มาจาก การพิจารณาประเด็น ร่วมกับทิศทางในการนำเสนอประเด็นนั้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. จากสมมติฐานที่ 1 สามารถแบ่งกลุ่มของประเด็นซึ่งแฝงนัยยะทางอุดมการณ์ได้เป็นสองกลุ่ม คือ ประเด็นซึ่งแฝงนัยยะทางอุดมการณ์ส่งเสริมอำนาจรัฐ และ ประเด็นซึ่งแฝงนัยยะทางอุดมการณ์ไม่ส่งเสริมอำนาจรัฐ
2. จากนั้นพิจารณาทิศทางในการนำเสนอของประเด็นนั้นว่า กล่าวถึงอุดมการณ์นั้นอย่างไร ตามกระแสหลักหรือสวนกระแสหลัก แล้วแยกออกเป็นสองกลุ่ม คือ มีทิศทางตามกระแสหลักของอุดมการณ์ และมีทิศทางสวนกระแสหลักของอุดมการณ์

ทิศทางของอุดมการณ์ที่ปรากฏอยู่ แบ่งเป็น

- อุดมการณ์ที่นำเสนอตามกระแสหลักของอุดมการณ์ หมายถึง การนำเสนอประเด็นอุดมการณ์ในข่าว โดยเนื้อหาของอุดมการณ์นั้น ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากที่สังคมยึดถือกัน เช่น นำเสนอถึงอุดมการณ์ความมั่นคงของชาติ ผ่านเนื้อหาข่าวว่า " คนไทยต้องร่วมใจกันเพื่อความอยู่รอดของชาติ "

- อุดมการณ์ที่นำเสนอสวนกระแสหลักของอุดมการณ์ หมายถึง การนำเสนอประเด็นอุดมการณ์ในข่าวโดยทำให้เนื้อหาของอุดมการณ์นั้นเปลี่ยนแปลงไปจากที่สังคมยึดถือกัน เช่น การนำเสนอขัดแย้งอุดมการณ์สิทธิส่วนบุคคล ผ่านเนื้อหาข่าวว่า " เราต้องช่วยกันป้องกัน และห้ามปรามไม่ให้มีใครไปวัดนี้อีก "

3. เมื่อพิจารณาได้ดังนี้แล้วคาดว่าสิ่งที่จะพบคือ ประเด็นที่นำเสนอสวนกระแสหลักก็จะมีแนวทางที่ต่างไปจากกลุ่มเดิม ซึ่งสำหรับกรณีวัดพระธรรมกายนี้มีกลุ่มอุดมการณ์ที่แบ่งตามลักษณะพิเศษของกรณีเป็นสองกลุ่ม ดังนั้น ประเด็นซึ่งแฝงนัยยะทางอุดมการณ์กลุ่มไม่ส่งเสริมอำนาจรัฐเป็นหลักแต่นำเสนอในทิศทางสวนกระแสหลักของอุดมการณ์ จึงควรกลายเป็นประเด็นที่มีแนวทางในการนำเสนอส่งเสริมอำนาจรัฐ ตัวอย่างเช่น

ประเด็นซึ่งแฝงนัยยะทางอุดมการณ์สิทธิและเสรีภาพ นำเสนอด้วยข้อความ "เมื่อเข้ามาเป็นสงฆ์ต้องสละสิทธิ ปฏิบัติตามกฎหมายสงฆ์ จะมาอ้างเสรีภาพอีกไม่ได้" จากเนื้อหาของประเด็นโดยหลักเป็นอุดมการณ์สิทธิส่วนบุคคล แต่เมื่อพิจารณาทิศทางแล้วพบว่า ประเด็นดังกล่าวนำเสนออย่าง

สวนกระแสหลักของอุดมการณ์ จึงสามารถสรุปได้ว่าประเด็นนี้ได้ปรับรูปแบบกลายเป็นประเด็นที่มีแนวทางในการนำเสนอ ส่งเสริมอำนาจรัฐ ไป

ซึ่งจากกระบวนการข้างต้นสามารถแสดงเป็นตารางเพื่อความเข้าใจในการได้มาซึ่งตัวแปรดังนี้

ประเด็นซึ่งแฝงนัยยะทางอุดมการณ์	ทิศทางในการนำเสนอในข่าว	แนวทางในการนำเสนอ
ส่งเสริมอำนาจรัฐ	ตามกระแสหลัก	ส่งเสริมอำนาจรัฐ
ส่งเสริมอำนาจรัฐ	สวนกระแสหลัก	ไม่ส่งเสริมอำนาจรัฐ
ไม่ส่งเสริมอำนาจรัฐ	ตามกระแสหลัก	ไม่ส่งเสริมอำนาจรัฐ
ไม่ส่งเสริมอำนาจรัฐ	สวนกระแสหลัก	ส่งเสริมอำนาจรัฐ

จากการวิเคราะห์ดังที่กล่าวมานี้ เราจะสามารถแบ่งแนวทางการนำเสนอประเด็นซึ่งแฝงนัยยะทางอุดมการณ์ได้เป็น 2 กลุ่มตามที่ต้องการคือ

1. แนวทางการนำเสนอประเด็นอย่างส่งเสริมอำนาจรัฐ หมายถึง ประเด็นซึ่งนำเสนออุดมการณ์กลุ่มส่งเสริมอำนาจรัฐอย่างตามกระแสหลัก ร่วมกับ ประเด็นซึ่งนำเสนออุดมการณ์กลุ่มไม่ส่งเสริมอำนาจรัฐอย่างสวนกระแสหลัก
2. แนวทางการนำเสนอประเด็นอย่างไม่ส่งเสริมอำนาจรัฐ หมายถึง ประเด็นซึ่งนำเสนออุดมการณ์กลุ่มไม่ส่งเสริมอำนาจรัฐอย่างตามกระแสหลัก ร่วมกับ ประเด็นซึ่งนำเสนออุดมการณ์กลุ่มส่งเสริมอำนาจรัฐอย่างสวนกระแสหลัก

จากนั้นทำการพิสูจน์สมมติฐานหลักด้วยการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของแนวทางในการนำเสนอทั้งสองกลุ่ม

สมมติฐานย่อยที่ 3 ศึกษาแนวทางการนำเสนอแหล่งข่าว

แนวทางในการนำเสนอแหล่งข่าวจะพิจารณาจากความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสาม ประกอบด้วยแหล่งข่าว ประเด็นที่แฝงนัยยะทางอุดมการณ์ และผลที่เกิดขึ้นกับเป้าหมายของข่าว โดยมีกระบวนการได้มาซึ่งตัวแปรแหล่งข่าว และ ผลที่เกิดขึ้นกับเป้าหมายของข่าวดังนี้

ค้นหาแหล่งข่าวที่ปรากฏในข่าวออกมาจากหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นประชากรทั้งหมด แล้วแบ่งกลุ่มของแหล่งข่าวตามสถานะออกเป็น

- ฝ่ายรัฐ คือ แหล่งข่าวซึ่งมีสถานะที่ทำให้มีแนวโน้มที่จะเสนอความคิดเห็นอันเอื้อประโยชน์ต่ออุดมการณ์กลุ่มส่งเสริมอำนาจรัฐ เช่น เจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการ ข้าราชการ
- ฝ่ายซึ่งมีสถานะเป็นกลาง คือ แหล่งข่าวซึ่งมีสถานะที่ทำให้มีแนวโน้มที่จะเสนอความคิดเห็นของตนเองได้อย่างเป็นอิสระเช่น ผู้สื่อข่าว นักวิชาการ
- ฝ่ายวัด คือแหล่งข่าว ซึ่งมีสถานะที่ทำให้มีแนวโน้มที่จะเสนอความคิดเห็นอันไม่เอื้อประโยชน์ต่อฝ่ายรัฐ เช่น พระภิกษุสงฆ์ พระธรรมกาย พระในวัด

จากนั้นเพื่อที่จะพิจารณาถึงมูลเหตุจูงใจในการนำเสนอแหล่งข่าวว่า มีผลอย่างไรต่อวัดพระธรรมกาย จึงทำการจำแนกผลต่อวัดเป็น 3 กลุ่ม คือ

- ผลในทางบวก หมายถึง ผลของประเด็นซึ่งแฝงนัยยะทางอุดมการณ์นั้น มีผลในทางที่ดีต่อวัดซึ่งขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐ
- ผลที่เป็นกลาง หมายถึง ผลของประเด็นซึ่งแฝงนัยยะทางอุดมการณ์นั้น ไม่มีผลอย่างใดต่อทั้งสองฝ่าย
- ผลในทางลบ หมายถึง ผลของประเด็นซึ่งแฝงนัยยะทางอุดมการณ์นั้น มีผลในการเอาผิดวัดตามเจตนารมณ์ของรัฐ

แล้วนำตัวแปรทั้งสองคือแหล่งข่าวและผลของประเด็นมาพิจารณาร่วมกันเพื่อพิสูจน์สมมติฐาน

สมมติฐานย่อยที่ 4 ศึกษาแนวทางการนำเสนอการอ้างเหตุผล

เพื่อพิสูจน์สมมติฐานย่อยเรื่องแนวทางการนำเสนอการอ้างเหตุผล มีตัวแปรที่เกี่ยวข้อง คือ เหตุผลที่ใช้อ้างอิงในข่าว ประเด็นที่แฝงนัยยะทางอุดมการณ์ และ ทิศทางการนำเสนอประเด็น โดย มีลำดับขั้นตอนในการศึกษาตัวแปรดังนี้

ค้นหาการอ้างเหตุผลที่นำมาใช้อ้างอิงเพื่อสนับสนุนความคิดเห็นซึ่งนำเสนอประเด็นที่แสดง นัยยะทางอุดมการณ์อย่างสอดคล้องหรือสวนกับกระแสหลักของอุดมการณ์นั้น โดยแบ่งการ อ้างเหตุผลเป็น สองกลุ่ม คือ

- การอ้างเหตุผลแบบรัดกุม หมายถึง การอ้างอิงสิ่งที่มีหลักฐานสามารถพิสูจน์และเห็นจริงได้ ทางวิทยาศาสตร์ รวมถึงตำราซึ่งสามารถหาข้อยุติในการตีความได้
- การอ้างเหตุผลแบบไม่รัดกุม หมายถึง การอ้างอิงสิ่งที่ไม่เป็นเหตุผล หรือไม่สามารถพิสูจน์ได้ ทางวิทยาศาสตร์ รวมถึงตำราที่ไม่สามารถหาข้อยุติในการตีความได้

ในส่วนของกรอ้างอิงสิ่งที่ไม่เป็นเหตุผลผู้วิจัยทำการสร้างแบบบันทึกข้อมูลที่จำแนกการอ้างเหตุผล โดย อ้างจาก แนวคิดการอ้างเหตุผล และข้อบกพร่องในการอ้างเหตุผลอันเนื่องจากเรื่องทางจิตวิทยา (Psychological fallacy) โดย ปรีชา ช่างขวัญยืน (2521) ดังนี้

การอ้างสิ่งที่มีคุณวิเศษ และบุคคล ประกอบด้วย

- การอ้างอิงโดยยึดติดกับตำแหน่งของบุคคล
- การยึดติดกับตัวของบุคคล
- การอ้างอิงคนส่วนใหญ่
- การอ้างอิงความเป็นกลุ่ม เป็นพวกเดียวกัน

การอ้างแบบปิดทางโต้แย้ง ประกอบด้วย

- การอ้างโดยปิดทางแย้ง ตัดบท
- การโกหกด้วยความรุนแรงเกินจริง
- การใช้วิธีเยาะเย้ย ถากถาง แทน เหตุผล

การอ้างโดยการแก้ต่าง

- ขอความเห็นใจแทนการเสนอเหตุผล
- เข้าข้างตนเองว่าทำผิดด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- คิดเข้าข้างประเพณีของตนเอง

และตำราที่ไม่สามารถหาข้อยุติในการตีความ เช่น พระไตรปิฎก

จากนั้นทำการพิสูจน์สมมติฐานด้วยการเปรียบเทียบปริมาณของการอ้างเหตุผลทั้ง 2 กลุ่ม ร่วมกับประเด็นซึ่งแฝงนัยยะทางอุดมการณ์ซึ่งส่งเสริมและไม่ส่งเสริมอำนาจรัฐ ว่าในกลุ่มประเด็นใดมีการอ้างเหตุผลอย่างไร จากนั้นนำมาพิจารณาร่วมกับทิศทางในการนำเสนอประเด็นและค้นหาว่ามีการใช้การอ้างเหตุผลทั้งสองกลุ่มเพื่อให้มีผลต่อแนวทางการนำเสนออุดมการณ์กลุ่มสนับสนุนอำนาจรัฐหรือไม่ ดังสมมติฐานหรือไม่

การนำเสนอผลการวิจัยในบทที่ 4 จะแบ่งข้อมูลออกเป็น 4 ส่วนคือ ลักษณะพื้นฐานของเนื้อหาข่าววัดพระธรรมกาย แนวทางการนำเสนอประเด็น แนวทางการนำเสนอแหล่งข่าวและแนวทางในการอ้างเหตุผล โดยในแต่ละส่วนนำเสนอร่วมกันทั้งผลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อสนับสนุนข้อมูลทางสถิติ แต่ในการวิจัยเชิงคุณภาพ จะแบ่งการศึกษาเนื้อหาเป็นสามส่วน คือ แนวทางการนำเสนอประเด็นอุดมการณ์ แนวทางการนำเสนอแหล่งข่าว และแนวทางในการอ้างเหตุผล

การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างแบบบันทึกข้อมูลขึ้นจากตัวแปรที่ต้องการศึกษา จากนั้นจึงนำไปทดสอบความเที่ยงของแบบลงรหัส ด้วยการนำไปทดสอบกับผู้สังเกต 2 คน แล้วนำผลมาหาค่าความสัมพันธ์ความสอดคล้องกันระหว่างผู้สังเกต (Interobserver Reliability) โดยคิดเทียบตามวิธีการของ William A. Scott ซึ่งมีสูตรคือ

$$r = (P_o - P_e) \div (1 - P_e)$$

P_o = ค่าความแตกต่างระหว่างค่า 1.0 กับผลรวมของสัดส่วนของความแตกต่างของคะแนนระหว่างผู้สังเกตที่มีต่อเรื่องที่สังเกต

P_e = ผลรวมกำลังสองของค่าสัดส่วนคะแนนที่ได้จากการสังเกตลักษณะสูงสุดกับค่าที่รองลงมาซึ่งปรากฏแก่ผู้สังเกตคนใดคนหนึ่งในจำนวนผู้สังเกตทั้งหมด

ค่า η^2 ตามทฤษฎีที่ยอมรับ คือ + 1.00 ค่ายิ่งใกล้ +1.00 มากยิ่งมีความเที่ยงสูง

$$P_o = 1 - 0.48 = 0.74$$

$$P_e = (0.74 \times 0.74) + (0.42 \times 0.42)$$

$$= 0.74 + 0.176 = 0.564$$

$$\begin{aligned} \therefore \eta^2 &= (0.74 - 0.564) \div (1 - 0.564) \\ &= 0.176 \div 0.436 \\ &= 0.403 \end{aligned}$$

การทดสอบสมมติฐาน

เนื่องจากการศึกษาเรื่อง “บทบาทของหนังสือพิมพ์ไทยในการวางกรอบอุดมการณ์ทางสังคมในกรณีการนำเสนอข่าววัดพระธรรมกาย” เป็นการศึกษาที่ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นแหล่งของข้อมูล จึงทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการใช้ค่าสถิติพรรณนา (ร้อยละ) ของตัวแปรที่ได้จากประชากร โดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการทดสอบ และพิจารณาผลที่ได้รับด้วยค่าทางสถิติ